

OP Z'N BEEMSTERBEST

Werelderfgoed verplicht, een vier eeuwen jubileum eveneens. Dus stak de 17^e eeuwse droogmakerij de vlag en de loftrompet over het beste van de Beemster. En dat is de Beemster zelf. Een ongeëvenaard geometrisch landschap in een uitgestrekt plat vlak met daarboven de Hollandse lucht die het polderland in een duizelingwekkend perspectief zet. Elke dag opnieuw. Na 400 jaar is daarin geen verandering gekomen. Het beeld van de Beemster binnen de ringdijk is nog steeds onverminderd ijzersterk.

Jubileumboek en stolpen

Het boek dat ter gelegenheid van het jubileum verscheen (*400 jaar Beemster 1612-2012*) is al net zo stevig en geblokt als de polder. Een dijk van een boek voor een bovenste beste polder. Onder zeeniveau, dat wel natuurlijk. In het streng geometrische grondplan van de Beemster staan de stolpboerderijen die meer dan

voortreffelijk in bovengenoemd landschap passen. Sterker nog; de stolpvorm met zijn piramidale dak en zijn karakteristieke driehoekige vorm is als beeld het embleem van de Beemster, zoals het rationele vierkanter van de polder op zijn beurt het embleem is van de ontginning van het laagland. Sterk in of op sterk maakt dubbel sterk, zou je kunnen zeggen. Zo bezien transformeert het vierkant in het hart van de stolpboerderij naar de geometrie van de vierkante poldervlakken buiten.

Beemster Wereldbeeld

Deze combinatie van beelden, van vormen-taal, is ongekend krachtig en daarmee van internationale betekenis. De Beemster met zijn stolpboerderijen behoort als Miss Liberty voor New York, Ayer's Rock voor Australië, tot een van de meest kenmerkende beeld dragers van Holland. Beste Beemster, van harte gefeliciteerd! ▲

Gereedschap van de Beemster boer in het boenhok.

Binnenkijken in de Beemster stolp Zonnehoek.

FOTO'S: MART GROENTJES

THEMANUMMER GEWIJD AAN DE STOLPEN VAN DE BEEMSTER

- ▲ *Ontdekking oudste stolp*
- ▲ *Najaarsexcursie*
- ▲ *Binnenkijker*
- ▲ *Boer & Jongens*
- ▲ *Stolpen in het nieuws*

Uw stolp
(ver)kopen of
verzekeren?

Bij ons
krijgt u het
beste advies!

verheul

www.verheul.nl

Telefoon 0223 521750

Anna Paulowna - Schagen - Wieringerwerf

Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.

- nieuwbouw
- verbouw
- renovatie
- onderhoud
- houtskeletbouw
- machinale houtbewerking
- kozijenspuiterij

M.C. van Voordenstraat 2, 1483 GB De Rijp tel: 0299 673487 fax: 0299 674626 www.duinmaijer.nl

Houtaantasting?

HOUTWORM
BOKTOR
BONTEKNAAGKEVER

ATTACK[®]
DIERPLAAGBESTRIJDING

EFFECTIEVE BESTRIJDING MET GARANTIE • ISO 9001:2000 GECERTIFICEERD
40 JAAR GESPECIALISEERD IN HET BESTRIJDEN VAN HOUTAANTASTERS, ZWAMMEN EN VOGELWERING

BEL GRATIS NOORD-HOLLAND: **0800-0242000**

WWW.ATTACK.NL

VCA-GECERTIFICEERD

WWW.ATTACK.NL

Sinds 1924 een begrip in de regio

RIETDEKKERS BV

Zwaagdijk-Oost 286, 1682 NS Zwaagdijk-Oost
telefoon: 0229 - 262140, fax: 0229 - 581108

info@rietdekkersbedrijfsijm.nl, www.rietdekkersbedrijfsijm.nl

WEIJNTJES
HANG- EN SLUITWERK

Amsterdam Z.O. Amsterdam
Utrecht Bussum 's-Hertogenbosch

WWW.WEIJNTJES.NL

Heeft u bouwplannen?

Bouwer van burger- en utiliteitsbouw, restauratie,
renovatie, onderhoudswerken en projectontwikkeling.

Akerbouw bv
BURGER- EN UTILITEITSBOUW

Akerbouw b.v. Geesterweg 6, 1911 NB Uitgeest T: 0251-315817 www.akerbouw.nl

voor:
nieuwbouw - verbouw
renovatie - restauratie
woningbouw
utiliteitsbouw
sportaccommodaties
interieur adviezen

**sander douma
architecten bna**

1841 gb stompeloren
noordervaart 73
tel. 072-5039847
fax 072-5039803
e-mail: post@sanderdouma.nl

www.sanderdouma.nl

DE STOLPEN VAN DE BEEMSTER

De Beemster viert dit jaar feest: precies 400 jaar geleden viel het grote binnenmeer in het midden van Noord-Holland droog. Met een rechthoekig grondplan van sloten en wegen en de bouw van de op grote kavels gelegen stolpen. De driehoekige piramides voegen een geometrisch element toe aan de wiskundige schoonheid van deze droogmakerij. Niet voor niets tot Werelderfgoed bestempeld. Schrijver Aldous Huxley viel het op tijdens zijn reis door Noord-Holland: "Geometrie vraagt om geometrie; met een gevoel voor esthetische kenmerken hebben de Nederlanders gevolg gegeven aan de roep van het landschap en hebben zij het platte vlak van hun landschap bezaaid met piramiden. Heerlijk landschap!"

Meer dan 350 stolpen

In de Beeldbank op onze site (www.boerderij-enchichting.nl) zijn ze opgenomen: de meer dan 350 stolpen die nu nog in de Beemster staan. Relatief nog veel deel uitmakend van een agrarisch bedrijf; zowel veeteelt-, akkerbouw-, fruitteelt- en gemengde bedrijven. In 1637, 25 jaar na de drooglegging, telde de Beemster al 200 stolpen, vele als pachtboerderijen van de grondbezitters Deze eigenaren, veelal regenten en patriciërs uit Amsterdam, woonden in de zomermaanden zelf op hun 'herenboerderij'. Niet verwonderlijk dat deze stolpen naast de gebruikelijke constructie ook voorzien waren van extra elementen als een herenkamer, opkamer, wandschilderingen en een stenen voorgevel van stadse allure met de voordeur in het midden. Zoals in heel Noord-Holland zijn vooral in de tweede helft van de 19e eeuw veel nieuwe stolpen gebouwd en werden vroegere exemplaren ingericht naar het gebruik, de toen heersende bouwmode en de beschikbare materialen.

NAAR DE PRONKJUWELLEN!

De najaarsexcursie van de Boerderijstichting voert onze leden-donateurs op zaterdag 3 november naar vier (heren)boerderijen in de Beemster. Een bezoek wordt gebracht aan de Eenhoorn (1682) ('Noord-Hollands mooiste'), de Broedersbouw (1742), Beemsterlant (1725) en een 17e eeuwse stolp (1650) aan de Volgerweg. De deelnemers (max. 50) worden in twee groepen gesplitst. Aanvang 09.45 uur, einde ca. 16.30 uur. Zie de volgende pagina's voor de beschrijvingen en de bon op pag. 13.

ONTDEKKING OUDSTE STOLP

Tijdens de samenstelling van het boek '400 jaar Beemster' dat in augustus j.l. verscheen, werd een bijzondere vondst gedaan. In een kaartboekje dat net zo oud is als de Beemster zelf, is een tekening gevonden van de tot nu toe vroegst bekende boerderij. De tekening zal vóór het jaar 1627 zijn gemaakt door een (anonieme) landmeter in opdracht van de Zeeuwse koopman Pieter Courten (1581-1630). Hij bezat verschillende kavels in de Beemster. De getekende stolp stond op de Arenbergkavel 41 aan de Hobrederweg en werd bewoond door een pachtboer. De kaarten met tekeningen van het soms ver uiteenliggende grondbezit werden gebonden in een kaartboek. 17e eeuwse kaartboeken zijn vaak ware kunstwerkjes. Een kaart met zoveel minutieuze details als dit van Courten is echter een zeldzaamheid. Omdat Courten vanuit Middelburg zijn bezit in de Beemster waarschijnlijk zelden bezocht zal hij het kaartboek niet alleen

voor praktische doeleinden hebben laten maken. Zo wijst een bijzonder detail op het toegangshek -te zien na vergroting- naar de aanwijzing van het bouwjaar van de boerderij: 1612 WT (=uit) ZEE LANT 1616'. De boerderij bezit een zo te zien houten voorgevel (de 17e en ook wel 18e eeuwse stolpen hadden houten gevels), een rieten dak en twee (waarschijnlijk ronde) schoorstenen. Deuren en ramen zijn voorzien van ruitmotieven, wellicht ontsproten uit decoratieve neigingen van de landmeter/tekenaar.

De tekening toont olmen en essen langs de inrit achter het hek, de 'cruythof' (kruidentuin), de 'warmoes hof' (groententuin), en de wagen- en kippenschuur met de varkenshof op het erf rechts. Rechtsboven de buitenplee boven de sloot, het 'secret huijsken'. Aardig detail is het houten hek bij de achtersloot. Ook een bootje, en een paar forse, 17e eeuwse eenden.

Dankzij Maarten, binnenkort weer kamperen in Callantsoog!

BOUWKUNDIG ONTWERP-
EN TEKENBUREAU
KONING BV

SCHREPEL 12 DE GOORN - TEL.: 0229 - 540996

WWW.MAARTEN-KONING.NL

Karnemelkplaats / Callantsoog

rietendak?

scherpe premie,
toch goed verzekerd!
kijk op de-jong.nl

deJong
0223 68 87 88

ALKMAAR DEN HELDER SCHAGEN

AJV
bouw

sterk in o.a.
traditionele kapconstructies

Verdronkenoord 47-49 ■ 1811 BB Alkmaar
T 072 520 09 63 ■ M 06 222 232 53
ajvbouw@chello.nl

BoudewijnHosmus
Keukenambacht

www.boudewijnhosmus.nl

koop voor
de natuur.nl

Met uw
aankoop
steunt u
gratis de
natuur!

Steun gratis de natuur!

Doe uw online aankopen via koopvoordenatuur.nl

Gratis een steuntje bijdragen aan de natuur? Zonder dat het u iets extra's kost? Ja, dat kan wanneer u zich aanmeldt en uw online aankopen doet via het koopvoordenatuur.nl platform. U vindt hier een keur aan aangesloten webwinkels*, passend bij iedere behoefte. Deze webwinkel draagt vervolgens gemiddeld 4% van het aankoopbedrag af aan de natuurorganisatie van uw keuze. Het kost u dus niets, maar de natuur profiteert!

Meld u aan op www.koopvoordenatuur.nl en start uw online shop sessies voortaan via koopvoordenatuur.nl.

* o.a.: CenterParcs, Wehkamp, Yves Rocher, Esprit, Nike en Viking Direct

Een initiatief van:
Landschap
Noord-Holland

www.koopvoordenatuur.nl

Timmerfabriek Visser

Kozijnen, ramen, deuren, trappen,
schuifpuien, balustrades en lijstwerk.

Voor nieuwbouw of renovatie

Tot in detail verantwoord maatwerk

Visser Hraam

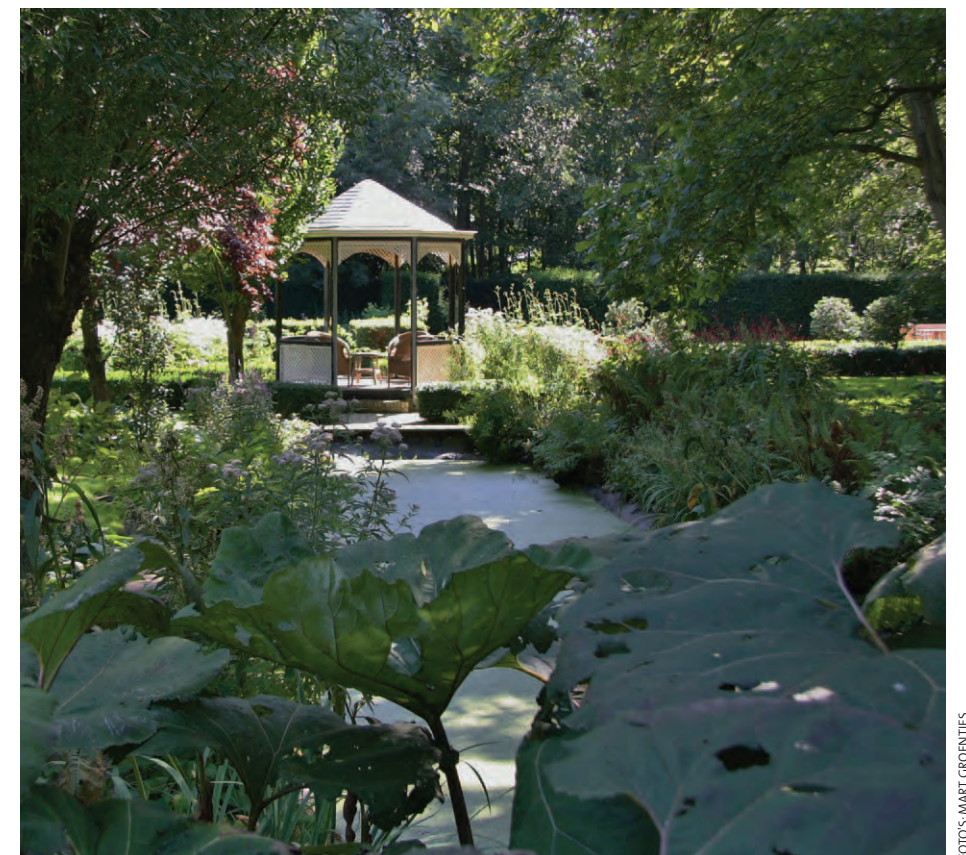
Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-6177984 | www.timmerfabriekvisser.nl

DE EENHOORN NOORD-HOLLANDS MOOISTE

De Eenhoorn is van de overgebleven Beemster herenboerderijen het gaafste voorbeeld. Het is niet moeilijk om zich in en rond de stolp voor te stellen hoe een 17e-18e eeuwse regentenfamilie hier lommerrijke zomers doorbracht, weg van stad en stank. Het geheel van stolp, erf met boomgaard en tuin is verzorgd bewaard gebleven. En ook de herinnering aan het boerenbedrijf dat in 1970 werd beëindigd. Vanwege een uitvoerige restauratie door architectenbureau Cornelis de Jong kreeg de toenmalige Eenhoorn-bewoner in 1991 onze Stolp-award. Niet verbazend dat de Eenhoorn in 2003-Jaar van de boerderij door de lezers van het Noordhollands Dagblad in de 'Miss Stolp' verkiezing als mooiste van Noord-Holland uit de bus kwam. Wij prijzen ons gelukkig dat de huidige 'heer van de Eenhoorn', H. van Druuten, onze Vrienden de mogelijkheid geeft deze parel aan de Beemsterketting -normaal niet toegankelijk- met onze najaars-excursie te laten schitteren.

Grachtenpand in de polder

Een kruising tussen stadse architectuur en boerenbouwkunst: een grachtengevel aan een stolp geplakt. Gebouwd in 1682 in opdracht van de Hoornse koopman Moutmaker die bovenop de wulpse topgevel het wapen van Hoorn liet aanbrengen: de eenhoorn. Herenkamer, opkamer (keuken) en hal met wand-schildering zijn van stadse allure. Dars en lange regel in de staart van de stolp geven nog de sinds 1970 beëindigde agrarische bestemming weer. In het vierkant liet de vorige eigenaar een imposante bibliotheek aanbrengen. De van binnen zichtbare kap toont de stevige, steile constructie. Buiten is het lusthof: een grote boomgaard, grenzend aan herenboerderij de Lepelaar en de renaissance-tuin met koepel. De indrukwekkende houten poort met beeldjes van koe en paard sluiten het landgoed af van de boze buitenwereld. ▲

BROEDERSBOUW

DUBBELE BOERENSTOLP

Het boerenbedrijf is nog maar pas geleden beëindigd. De enorme, prachtig gelegen stolp aan de Oostdijk was in de 18e eeuw in bezit van Amsterdamse regenten die er ook hun zomerverblijf hadden. Sinds 1814 in Broedersbouw in bezit van de familie Boreel en vanaf dat jaar tot heden ook verpacht aan de opeenvolgende generaties van de familie Admiraal-Kooij. Voor de toekomstige bestemming worden nu plannen ontwikkeld, mede op basis van het afstudeeronderzoek en de stage bij de Boerderijstichting van Helga Kliffen voor haar studie aan de Hogeschool Utrecht. Broedersbouw werd in 1742 gebouwd als herenboerderij op bijna dezelfde plaats als zijn voorganger met dezelfde kavelgrootte en een dubbele gracht als kenmerk van 17e eeuwse droogmakerijen. Een veeteeltboerderij voor 40 koeien in de tweezijdige lange regel en een dubbel vierkant van een zware, grenen constructie.

Allure

De voorgevel toont stedelijke invloed met een forse halsgevel, de voordeur in het midden en

de vensterindeling die een opkamer verraadt. De stolp is, anders dan bij vrijwel alle Beemster stolpen, van het West-Friese type. Met de darsdeuren in de voorgevel en de stallen haaks aan de achtergevel. Een tuitgevel aan de zuidkant. Tot 1950 zijn er weinig aanpassingen gedaan; in 1956 werden er extra woonvertrekken gerealiseerd; de stal werd in 1970 gemoderniseerd en daarna werd het rieten dak aan de achterzijde vervangen door pannen. In het statige interieur is in de heerschapskamer en opkamer een dubbele, betegelde schouw aanwezig, Engeltjes tussen wijnranken bewaken hier de symbolische figuren voor Geloof, Hoop en Liefde. Onder de opkamer een forse kelder. Een blik in het nu hooiloze dubbele vierkant is adembenemend: een houten kathedraal met bovenin een loopbrug; in de zomertijd bevolkt door zwermen zwaluwen. Het erf met boomgaard is majestueus. Onze secretaris is ervan overtuigd: dit is de mooiste stolp van heel Noord-Holland! *Piet Kooij die hier 27 jaar heeft geboerd, vertelt over boerderij en vee; architect Sander Douma geeft een toelichting op de plannen.* ▲

FOTO'S: MART GROENTJES

BEEMSTERLANT

STOLP MET THEATERZAAL

Een forse stolp aan de rand van het centrum van Middenbeemster. Als een burcht met gracht en poort op een fraai beboomd erf. Een stolp met West-Friese indeling want de, relatief lage, darsdeuren bevinden zich aan de voorkant en de stal loopt haaks tegen de achtermuur die ook de scheiding vormt met de aanbouw. Beemsterlant valt op door zijn ligging temidden van omringende bebouwing maar ook vanwege de witte voorkant, met top-tuit-gevel. Van buiten zou je vanwege de lange nok denken aan een dubbele stolp met zes staanders, maar binnen blijkt het een enkel vierkant met lange overspanning van buitengewoon massief houtwerk met vier overstekten. Voor de eeuwen gebouwd. De familie L.W. Jansen woont er met veel plezier en dat is af te lezen aan het zeer verzorgde, prettig ogende interieur. Indeling, kleurstelling en details met zorg voor het historische bouwwerk. Waarbij de mosgroene kleur van het hooischot aan de kant van de vrijwel intact gebleven lange regel overigens vragen oproept.

Theater

De gehele bovenverdieping is ingericht als zaal voor theater- en muziekuitvoeringen. De vorige eigenaar was daar liefhebber van en verbouwde deze ruimte met alle voorzieningen die er voor nodig zijn, een tapkast inclus. Veel voorstellingen zijn er overigens niet geweest en de huidige bewoners gebruiken de ruimte voor privé-activiteiten. Tussen de vlaggetjes door is de robuuste constructie te zien. ▲

FOTO'S: MART GROENTJES

Met gevoel voor de stolp!

nieuwbouw
verbouw
restauratie

Architektenburo Cornelis de Jong bna.

Architecten: Bert van Langen en Ko Graas
Middenbeemster, telefoon 0299 681407, website www.abcdj.nl

Van Lierop

Houtinsectenbestrijding | Zwamsanering | Houtrestauratie | Vochtwerking

Conserveert & Herstelt Hout | Verdrift Vocht

Controleert uw stolp
gratis op aantasting

De grootste vriend
van de stolp

BEL: Heerhugowaard 072 5741856 Tevens vestigingen in Assen en Alphen a/d Rijn www.vanlierop.nl
ISO 9001, VCA* & KOMO gecertificeerd. Lid NVPB. 50 jaar ervaring. Schriftelijke garantie.

SinnigeBouw.nl

Bouwen met een persoonlijke stempel!

Neem gerust contact met ons op!

SinnigeBouw B.V. Telefoon: 072-57 244 23
Flemingstraat 44 Fax: 072-57 249 02
1704SL Heerhugowaard Email: info@sinnigebouw.nl
Internet: www.sinnigebouw.nl

SinnigeBouw B.V. is een ware **stolpenspecialist** en heeft tal van referenties waar u dit uit kunt opmaken!

Vandaag de dag zijn veel van onze opdrachtgevers geïnteresseerd in de mogelijkheden van **duurzame energie**.

Wij spelen hier op in en zijn begonnen met het promoten van een **uniek en verbluffend mooi systeem**.

Dit systeem zorgt voor **hoge rendementen** door zijn energiezuinigheid gecombineerd met een **subliem binnenklimaat**. Dat laatste is wellicht het belangrijkste, gezondheid gaat boven alles.

Kortom, het **ideale systeem** voor hen die voornemens zijn een woning te ontwerpen met het juiste oog op de **toekomst!**

Ook
adverteren?

ipsis

marketing • reclame • internet • crm

Bel of e-mail naar
0229 27 27 00
carla@ipsis.nl

VOLGERWEG 1 HOUTEN STOLP

Aan de Volgerweg richting de Rijk en dichtbij het Fort Spijkerboor staat een stolp uit 1650 met drie houten gevels en houten topgevel met geschulpte windveren. Aan zo'n markante Beemster laan en leeg 'skape-erf' met enkele fruitbomen en hoge iepen als windsingel. De stolp staat model voor het oudste stolptype in de Beemster (en daarbuiten) want nagenoeg alle stolpen werden na de 17^e eeuw van bakstenen gevels voorzien. Deze stolp is ook des Beemsters vanwege de in de achtergevel gesitueerde darsdeuren: dichtbij de ruime weidegrond. Bovendien heeft de koestal een forse staart. "Het is hier elke dag van het jaar mooi" zegt bewoner F. van de Velde van deze woonstolp. We kunnen bij het bezoek onze ogen ook niet afhouden van de doorkijkjes naar grazend vee, lanen, dijken en het silhouet van de Rijk. Binnen valt de fraai betegelde schouwpartij op in het (ook en uiteraard houten) interieur. De huidige bewoning volgt de authentieke indeling en een verbouwing wijst op een gedeeltelijke invulling van de dars waar een slaapkamer met alles erop en eraan wordt gerealiseerd - uiteraard met uitzicht. In het nog ongerepte vierkant valt op hoe smal de staanders aan de onderzijde eruitzien: dat kan een aardige discussie onder kenners teweegbrengen. ▲

B I N N E N

In de Binnenkijker kijken we binnen in een stolp. Nog meer dan de exterieurs van de stolpen zijn de interieurs verschillend.

In deze aflevering de meest noordelijk gelegen stolp in de Beemster.

De Beemster baadt in het heldere licht van een klare zomerdag. Groen is de dijk, groen zijn de velden en bruin de akkers. Witte wolken drijven als zeilschepen door een oceaانبloauwe lucht. Het water in de sloten weerkaatst het zonlicht als duizenden oplichtende flitslampjes. De lichte kronen van de hoogstamfruitbomen vlammen op als kaarsjes op een taart van groene marsepein. De jubilerende polder laat vandaag met deze lichtshow zien dat ze 400 jaar bestaat. Wat een feest! De stolpboerderij doet ondertussen zijn naam eer aan: Zonnehoek.

Stoel in de keuken

Vanaf de weg is de bakstenen gevel vooral gaaf en strak. Bijna streng, met zijn twee gemetselde zuilen aan weerszijden van de topgevel die met een timpaan wordt bekroond. Een ronde schoorsteen recht boven de punt in het voorste dakvlak. De indeling van de raampartijen is evenwichtig en straalt een grandeur uit die zowel past bij de gevel als bij de droogmakerij met zijn werelderfgoedstatus. Rijkdom en eenvoud gaan opmerkelijk goed samen in deze typisch neo-classicistische gevel. De boerderij dateert uit 1869, een tijd waarin de boer met verstand en gevoel investeerde in zijn voor Noord-Holland zo karakteristieke stolp. De boomgaard van hoogstamfruitbomen is een

lust voor het oog en geeft de strakke lijnen van stolp en voorgevel verzachtend weerwerk door het samenspel van stammen, takken, bladeren en ooft. Binnen speelt het zonlicht door de ramen in de gezellige woonkeuken, waar de koffie pruttelt en rustig wordt gewezen op de voordelen van een combinatie van én traditie én comfort. Maar het belangrijkste, zegt eigenaar-bewoonster Cathrien Schuijtemaker, is het uitzicht en de zon die de hele dag "zomer en winter" door de ramen in de keuken schijnt. "Heerlijk, die zon rondom en daarom zit ik daar" en ze wijst naar een stoel bij een van de ramen, "maar meestal zit ik hier aan de keukentafel met zicht op de weg en op de boomgaard."

Gewoontedier

Cathrien woont met twee volwassen kinderen in de Zonnehoeve, twee anderen zijn de deur al uit, maar komen nog graag op Zonnehoek. Dat was niet altijd zo. Vierendertig jaar geleden startte zij en haar man door het woongedeelte van de stolp te huren van haar vader, die de boerderij toen nog agrarisch gebruikte. "Kamperen met bevroren waterleidingen", is de term uit deze beginperiode. Tot 1983 stonden de koeien op stal. In 1988 volgde een restauratie van het rijksmonument. Onder leiding van architectenbureau Cornelis de

Jong werd de benedenverdieping deels aangepast voor bewoning. In 1992-93 is boven slaapruijme en een badkamer gerealiseerd. Na het overlijden van Cathrien's man Klaas in 2000 heeft zij de situatie van toen voortgezet. Dat betekent dat de woning comfortabel is inclusief gebruik van brongas en het stoken van een houtkachel. De boomgaard levert hiervoor onder andere de nodige brandstof. Ondanks het vele werk dat deze manier van verwarming vraagt, wil Cathrien voor geen goud de heerlijke stralingswarmte van de houtkachel missen. "Ik heb sindsdien de stolp in stand gehouden, kijk maar naar het achtererf waar de vanghokken en betonsilo's er nog staan zoals ze er voor 1978 stonden. Maar ik vind ze mooi op hun eigen manier. Ik ben a. een boerendochter en b. een gewoontedier, dat zelden van plaats wisselt. Ik heb al lang dezelfde baan, ik woon al lang op dit adres, ik verhuisde van een stolp naar een stolp. Aan modegrillen en trends heb ik geen boodschap. Misschien ben ik wel een saai mens."

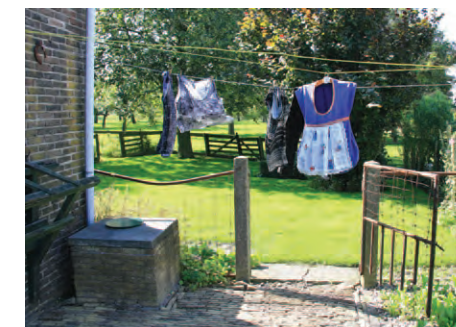
Sfeervol interieur

Saai of niet, het stolpinterieur mag er zijn. De woonkamer is licht (vroeger waren de houten wanden vooral groen) en zorgen beige tinten dat het licht dat door de ramen naar binnen valt extra wordt benut. Er staat een piano, een houtkachel. DE houtkachel. Een grote, goud omlijste spiegel hangt prominent boven een zwart marmeren schoorsteenmantel. De spiegel is oud, anno 1863. Het heldere spiegelglas is vervangen en weerkaatst het invallende licht en fungeert tegelijkertijd als een spionnetje dat een onverwacht kijkje geeft op de meubels en mensen naar gelang je jezelf verplaatst. De versiering aan de bovenkant van de spiegel bestaat uit bladmuziek, een fluit en een toetertje, aangevuld met florale motieven. Alweer die ingehouden grandeur. Dat soort sfeer heerst ook op de dars, tussen de vierkantstijlen, onder de sparren van het piramidale dak, op de korte regel. De zomerstal echter is uitbundig en is een vrolijke uitgeleide naar achtererf en boomgaard waar juttepeer rijpt naast suikerpeer, walnoot naast beemster herfst, schellinkhout naast opal. In het zoete zomerwindje is deze Beemsterstolp precies dat wat zijn naam zegt: een stralende Zonnehoek!

WM

k i j k e r

KLAVER
 MAKELAARDIJ

KIJK VOOR HET
**GROOTSTE
 AANBOD
 STOLPEN
 IN NOORD-
 HOLLAND OP**
 WWW.KLAVERMAKELAARDIJ.NL

KLAVER
 MAKELAARDIJ

 BUITEN
 STATE

 Trambaan 12
 1733 AX Nieuwe Niedorp
 T: 0226 414 008 | F: 0226 414 009

Fonds Landelijk

WWW.KLAVERMAKELAARDIJ.NL

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij De Veenhoop

Speciaal voor de brandverzekering
 van rietgedekte panden.
 Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet
 vanaf € 1,60‰ en woning steen/schroefriet vanaf € 0,80‰.

Hoornseweg 2, 1687 ND WOGNUM, telefoon 0229 57 22 57
 www.ovmdeveenhoop.nl, info@ovmdeveenhoop.nl

MOLENAAR
 BERGEN 072 581 33 97 **RIETDEKKERS** KOEDIJK 072 561 44 46
 Bekijk onze website op www.molenaarrietdekker.nl

PRONK BOUWT MET MEERWAARDE

PRONK BOUW BV

nieuwbouw verbouw onderhoud

 Machinestraat 2, postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
 Telefoon (0226) 391374, fax (0226) 392032

 E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

FOTO: WINDELJONGENS

2000 dakpannen and still counting...

BOER&JONGENS

*Wijndel Jongens (1943-2010) legde het
 boerenleven vast in vele kenmerkende
 facetten. Met in zijn rijk gevulde archief
 ook veel prachtig materiaal met de
 Beemster als onderwerp.*

Aan de Oosthuizerweg nummer 77 in de Noordbeemster staat een boerderij van het hooihuistype met de veelzeggende naam 'Onvolmaakt'. Een boerderij die overigens voorheen 'Landzicht' heette. Land is er op die plek overigens nog genoeg te zien: uitzicht tot Middenbeemster, wel kwam er een snelweg. Naar de heersende bouwopvatting in de Zaanstreek is deze Beemster variant daarop qua schaal fors vergroot. Aan de voorkant van het erf staat in de breedte een groot woonhuis, daarachter gaat een stal schuil waarin het vee is samengebracht onder één groot schilddak. Deze stal is ingericht naar Zuid-Hollandse traditie, namelijk de koeien met de koppen naar elkaar en ertussen een doorgang met aan weerszijden een voergoot.

Achter de stal staat een opmerkelijke kapberg voor de opslag van het hooi. Deze is onderdeel van wat wij tegenwoordig keramische agrarische bouwkunst noemen. Het gehele object is van boven tot onder namelijk belegd met (oudhollandse) rode dakpannen. Zowel op de dakvlakken als aan de verticale wanden zijn deze pannen met een even kenmerkende als doelmatige constructie van speciale haken aan het bouwwerk bevestigd. Een even efficiënt als opmerkelijk bijgebouw is het resultaat. Waterdicht met ruimte voor de wind. En die aardewerken pannen gaan heel lang mee. In 1896 liet veehouder Honig (afkomstig uit de Zaanstreek) dit agrarische prachtensemble bouwen en exporteerde toen zijn Zaanse

boerderijbouwtraditie naar de Beemster. In de Zaanstreek vind je ook nu nog de meeste van deze zeer zeldzaam geworden keramische kapbergen: Westzaan, Haaldersbroek, Jisp. Ook in Akersloot en Ursem en een nieuwgebouwd dakpankapberg aan de Zaanse Schans, in Koog aan de Zaan en het West-Friese Bobeldijk. En dus dit prachtig exemplaar in de feestpolder Beemster.

Verticale wanden met rode dakpannen worden (gelukkig) weer toegepast in moderne nieuw-

bouw. Een schoon voorbeeld van inspiratie uit de agrarische bouwkunst. Een schoolcomplex in Krommenie bijvoorbeeld, of in Sloodorp aan moderne woonhuizen. De Boerderijstichting is daarmee zeer content en wil over dit fenomeen (oud en nieuw toegepast) volgend jaar een boekje uitbrengen. Hiervoor wordt gezocht naar partners voor realisatie. Interesse? Contact het secretariaat. Zie colofon.

Tekst WJ. Bewerking en aanvulling WM. ▲

stolpenwinkel BESTELBON

Naam: _____
 Adres: _____
 Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij: (bestellingen inclusief verzendkosten)

- ... ex. Houten Boerenhekken op kaart, set van 8 kaarten à € 10,-
- ... ex. boek Noord-Hollandse Boerenhekken à € 17,50
- ... ex. kaarten en boek Houten Boerenhekken samen € 22,50
- ... ex. boek De Stolp te Kijk à € 19,50
- ... ex. boek 400 jaar Beemster à € 39,90 (ex. verzendkosten)
- ... ex. boek Boerenleven in de regio Schagen (auteur Jaap de Wit) à € 49,50 (ex. verz. kosten)

Uw bestelling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd, echter kunnen wij geen vastgestelde levertijd garanderen.

Uitknippen of kopie maken en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
 Secretariaat Boerderijstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.
 Per e-mail: stolpen@xs4all.nl

najaarsexcursie DEELNAMEBON

Mee met deze excursie op zaterdag 3 november.

Deelname is voor leden en uitsluitend mogelijk met het inzenden van de bon.
 De aanmeldingen worden behandeld naar volgorde van binnenkomst.
 Alle inzenders van de bon ontvangen bericht over wel of geen mogelijkheid tot deelname. Deelname is met eigen vervoer, carpoolen is raadzaam.
 Deelname is € 25,- p.p., incl. koffie, excl. lunchkosten.

Ik kom met ... persoon(en) (maximaal 2)

Naam: _____
 Adres: _____
 Postcode en woonplaats: _____
 Telefoon en e-mailadres: _____
 Datum: _____

Uitknippen of kopie maken en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
 Secretariaat Boerderijstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.

restauratie
transformatie
nieuwbouw
verbouw

ARCHITECTENBUREAU
KLEIN

Zaanweg 59
Wormerveer
075-6287686
www.kleinbv.nl

LANDELIJK
-WONEN.nl

TE KOOP

Grote Zomerdijk 59, Spanbroek

Een schitterend gelegen object midden in landelijk gebied bestaande uit een woning met originele details met grote stal, lattenloods, bioloods en veldschuur. Aan ruimte geen gebrek. De woning behoeft wel modernisering. Ook vervanging door een nieuwe woning of stolpboerderij is een optie. Het geheel staat op een perceel van circa 7.380 m2 grond. Het achtergelegen weiland groot circa 12.000 m2 is tevens te koop. Informeer naar de mogelijkheden!

Vraagprijs € 425.000,- k.k.

Info bij makelaar G.M. van der Velden
T 072-5039797

Noordervaart 30 1841 HA Stompeteren

www.landelijk-wonen.nl

T P A
H G

trigallez
peeters
van apeldoorn
hangelbroek
gouwetor
architecten
bna

postbus 2190
1620 ed hoorn
t 0229-212919
f 0229-217961
e info@tpahga.nl
www@tpahga.nl

architecten

IWEMA BOUW
Ook voor een stolpbeleving binnen
06 - 108 26 456

Voor uw rieten dak
www.kooijmanrietdekkers.nl

Kooijman
Rietdekkers

Rietdekbedrijf J.P. Kooijman B.V. • dakvernieuwing • reparatie en onderhoud
Ruigeweg 119A, Schagerbrug • renovatie dakconstructies • dakramen en dakkapellen
T 0224 57 13 28 of 06 53 89 18 49 • aanbrengen isolatie/- platen • ontmossen

A A N N E M E R S B E D R I J F W E S T - F R I E S L A N D

AWW

Dr. Nuyensstraat 20 • 1617 KC Westwoud • www.awfbouw.nl

NIEUW IN BESTUUR

In onze vorige Nieuwsbrief hebben zich drie nieuwe bestuursleden aan de lezers-donateurs voorgesteld. Hier een introductie van en door ons vierde nieuwe bestuurslid, Peter van Zutphen uit Anna Paulowna.

Besturen van een organisatie vraagt toch wat anders als lid zijn van die club. Ik ben een kleine 40 jaar lid/donateur van Vrienden van de Stolp. De aanleiding? Uiteraard in 1972 de aankoop van een oude en zeer vervallen stolp boerderij; Bouwlust te Anna Paulowna. Door de jaren heen een interessant gerestaureerd geheel geworden met name ook om dat we in staat zijn geweest het oude erf aan te kopen en opnieuw in te richten. Dit alles inclusief een rond 1920 gebouwde ronde longeer manege Boerderij. Erf en landschap horen immers bij elkaar.

Dat klinkt logisch, maar in het huidige tijdsbeeld is dat allang niet meer zo logisch. Als gevolg van ingrijpende veranderingen in de agrarische sector verandert daarmee ook het landschap, erf en boerderij. Per dag stoppen er op dit moment zeven boeren. Het behoud van stolp, erf en landschap zal als gevolg van allerlei ingrijpende maatschappelijke veranderingen steeds moeilijker worden. Deze situatie vraagt om een uitgekende strategische visie van besturen van de Boerderijstichtingen in Nederland. Wat mij betreft daarbij ook de vraag hoe we nieuwe landschappelijke architectuur kunnen stimuleren. De stolp wordt erkend als de beeldbepalende ikoon in het Noord-Hollands landschap. Het beleid van de provincie en de vele beeldkwaliteitsplannen van gemeentes geven aan dat de vormtaal van de stolp leidend dient te zijn voor verdere ontwikkeling in het buitengebied. Hoe lang kunnen we nog rekenen op deze in het beleid verankerde bescherming? Gemeenten nemen immers afstand van Beeldkwaliteitsplannen en Welstandscommissies. Hoe bewaken wordt in de toekomst de kwaliteit van het bouwen in het landelijk gebied, het behoud van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en erven? Dat is mijn zorg en daarvoor wil ik me graag inzetten.

Nieuw wonen op oude boerenerven

Zaterdag 22 september j.l. heb ik samen met mijn vrouw, Ineke de Morée, voor het eerst de Dag van het Nieuw Wonen op oude Erven georganiseerd. We hebben de problematiek van het nieuw wonen op oude erven voor het voetlicht gebracht. Wij werken concreet aan een 'nieuw wonen'-project 'Van Bouwlust

naar Nieuw Bouwlust', waarbij we onder andere ook het nieuwe ouder worden als uitgangspunt hanteren (voor meer informatie: www.nieuwbouwlust.nl).

Ik hoop me de komende jaren samen met de andere bestuursleden in te zetten voor een sterke strategie, die gebaseerd is om de onontkoombare verandering van het platteland. Het platteland van Nederland is 25 jaar als adviseur mijn werkterrein geweest. Nu ik gepensioneerd ben heb ik mijn persoonlijke missie wel behouden: 'Werken aan een ondernemend en duurzaam platteland'. Daar blijf ik voor gaan. De Boerderijstichting Noord-Holland biedt een sterk en door kwaliteit gevoed platform om vanuit deze missie verder te werken. Daarnaast ben ik voor het Innovatienetwerk betrokken bij de ontwikkeling van het project 'Knooperven'. Het project is gericht op multifunctionele ontwikkeling van oude erven. Zowel het behoud als nieuwe functies worden bij elkaar gebracht. Om bij te dragen aan een nieuwe toekomst voor het platteland met behoud van landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Meer over dit onderwerp in een volgende Nieuwsbrief. ▲

KIEK 22

Geen inzendingen. Tot nu toe onvindbaar deze stolp, op een historische foto. Als er speurders opstaan die deze fraaie stolp alsnog weten te traceren: laat het weten. De nieuwe Kiek 23 wordt opgenomen in de volgende Nieuwsbrief. ▲

Kiek 22, Wie-weet-waar-stolp. Wacht nog op herkenning.

ZONDER STOLPEN ZOU NOORD-HOLLAND NOORD-HOLLAND NIET MEER ZIJN

STOLPENBOEK SCHAGEN

FOTO: VREEBURG

Trots als een pauw presenteerde Jaap de Wit zijn stolpenboek in Museumboerderij Vreeburg in Schagen. Volk zat en alom lof voor de nu gebundelde geschiedenis van het boerenleven in en rond het marktstadje in het 'verre' noorden van West-Friesland. Jaap en zijn vrouw Nel deden samen ruim 40 jaar onderzoek naar de stolpen, constructies, boerenfamilies, boelhuizen en agrarische ontwikkelingen. Een prachtig en boeiend resultaat met veel van het befaamde tekenwerk van Jaap's hand. Voorzitter Ina Broekhuizen-Slot van het Westfries Genootschap kreeg het eerste exemplaar en was er net als Jaap en Nel 'bar bloid mee'. Prijs: € 49,40. Bij Pirola (Schoorl), de boekhandel of via de bestelbon op pag. 13. ▲

FOTO: COLLECTIE JAN DE GROOT

STOLPEN IN HET NIEUWS STOLPENCURIOSA

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Leuke prijsvraag in de 400-jarige **Beemster!** Wim Egas van Fotostudio Beemster maakte een grote mozaïek van stulp De Eenhoorn. Hoeveel foto's had hij nodig? Schattingen varieerden van 140 tot, jawel, 495.000 stuks. Het waren er 450.

Prachtige eenheid: schapenboeten, tuinwallen en stolpen. De 30-jarige vrijwilligersorganisatie Dorpsherstel **Texel** wijst in een boekje op het herstel van 6 boeten en 20 km tuinwal, samen met agrarische natuurvereniging De Liew.

Zingen voor de Uitvlucht. De bewoners - de derde generatie Jimmink - trakteerden op het erf de wandelaars van de NHD-Zomertoer. De 100-jarige stulp in **Julianadorp**, pal naast vliegveld De Kooy, was versierd met 'broekgordijnen'.

Een aanrader! In woord en beeld geeft het boekje '**Oost-Knollendam** in oude ansichten deel 2' ook over stolpen een mooie indruk van toen. Geen beschrijving van één regeltje, maar royale informatie over ouderdom en bewoners.

Het jonge Speelpark De Swaan in **Oudkarspel** breidt stevig uit. Er komt een speelhal met een koe van 20 bij 7 meter. En in een stulp een pannenkoekhuis of vergelijkbare voorziening.

Met de regeling 'Ruimte voor ruimte' staat de provincie twee stolpen en een kapberg toe in het open gebied van **Graft**. Eens een bollenbedrijf, straks een nieuw complex met vijf woningen.

Een gulden en een rijksdaalder onder het oude vierkant, voor een nieuwe stulp. Dat bracht, zegt de eigenaar, vroeger altijd geluk. Het geraamte maakte in **Schellinkhout** een korte luchtreis voor de nieuwbouw.

Een noodkreet van eigenaar Hendrick de Keyser tot **Hoorn**: 'Laat de Barmhartige Samaritaan met rust'. Een weg dreigt te dicht langs te lopen. De vereniging wijst op het belang van voldoende 'lucht'.

Onverkoopbaar, een stulp in **Barsingerhorn**. Dan verbouw tot zeven wooneenheden? Nee, aldus B en W. 'Splitsing past niet in het regionaal woningbouwprogramma'. Sowiezo geen sloop; beschermd dorpsgezicht.

Drie vierkanten van 7 bij 7 m geven De Stenen Poort in **Sint Maartensbrug** een inhoud van liefst 3.300 kuub. Na negen jaar leegstand krijgt de kapitale stulp - in 1927 gezet volgens de Amsterdamse School - weer bewoners.

Oud-Hollandse dakpannen van de gesloopte stulp De Eikenhof in **Wijdewormer** krijgen een goede plek elders in de polder: op een nieuwe kaakberg. Dit object is het werk van ambachtelijk timmerbedrijf Witteman.

Te koop op **Texel** na vijftig jaar leegstand en veel familie-emoties: een ruïne. Restricties gelden voor nieuwbouw. De overblijfselen van de hoeve uit de 17^e eeuw - ooit met een uitkijktoren voor het vee - zijn rijksmonument. ▲

In deze rubriek komen curieuze stolpen aan bod. Een blik in onze Beeldbank (www.boerderijenstichting.nl) levert van zo'n 5.500 stolpen info en beeld op. Hier een stulp met houten gevels in de Beemster. Dat was in den beginne de gebruikelijke bouwwijze, maar deze kleine tuindersstulp is 19^e eeuw. Gelegen aan de Purmerenderweg, dichtbij fort Kwadijk en om die reden van hout. ▲

De Historische Vereniging Warder presenteerde de stolpen van Warder op Monumentendag. Met onze reizende tentoonstelling en maquette als aanvulling.

Nieuwsbrief nr. 70 van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stulp', oktober 2012.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88 (ma t/m vr 10 - 12.30 uur), e: stolpen@xs4all.nl website: www.boerderijenstichting.nl

Bank: 338181 t.g.v. Boerderijenstichting Noord-Holland, Alkmaar.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Fotografie: Mart Groentjes

Grafische verzorging en advertenties: Elise Bon en Carla Buijsman ipsis b.v., Zwaag (0229 - 27 27 00)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 2.200 exemplaren

Het bestuur van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stulp':

Evert Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

Mart Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

Evert Barendrecht (penningmeester)
Jan Greshoffstraat 20, 1822 JC Alkmaar

Willem Messchaert (perscontacten, vierkantdeling) Nieuwe Streek 8, 1767 CB Kolhorn

Melanie Balledux, Warmenhuizen
Joop van Diepen, Oosterblokker

Sander Douma, Schermerhorn
Wilma Eelman, Den Burg

Maarten Koning, De Goorn
Wim Schermerhorn, Grootchermer

Henk de Visser, Oudorp
Anneke Zandt, Twisk

Peter van Zutphen, Anna Paulowna

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische cq esthetische aspecten en onderwerpen over boerenerven 'op locatie' te verstrekken.

Voor een dergelijk advies wordt een bijdrage van € 90,- (all-in) in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan het secretariaat van de adviseringscommissie:

Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen
e: stolpen@xs4all.nl

Zie ook onze website: www.boerderijenstichting.nl

De nieuwsbrief verschijnt 4 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stulp is € 15,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!